KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	**0912-7LEK-B7.5-M**	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	**Medycyna sądowa**
	angielskim	**Forensic medicine**

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	lekarski
1.2. Forma studiów	stacjonarne/niestacjonarne
1.3. Poziom studiów	Jednolite studia magisterskie
1.4. Profil studiów*	ogólnoakademicki
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	Lek. Karol Romaszko
1.6. Kontakt	Karol.romaszko@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Język wykładowy	Polski
2.2. Wymagania wstępne*	Anatomia, fizjologia, patomorfologia, prawo medyczne

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć		Wykład (W), ćwiczenia (C), ćw. e-learning, ćwiczenia praktyczne (CP)
3.2. Miejsce realizacji zajęć		Collegium Medicum UJK
3.3. Forma zaliczenia zajęć		Wykład – egzamin, ćwiczenia i ćwiczenia praktyczne – zaliczenie z oceną, ćw. e-learning- zaliczenie
3.4. Metody dydaktyczne		Wykład: opis, objaśnienie, instruktaż Ćwiczenia: seminarium informacyjne, dyskusja Ćwiczenia praktyczne: zajęcia praktyczne, pokaz z objaśnieniem
3.5. Wykaz literatury	**podstawowa**	1. „Medycyna sądowa Simson", J. Payne-James, R. Jones, wyd.14, red. T. Jurek, Z. Jankowski, Edra Urban&Partner, 2021 r. 2 „Medycyna Sądowa",. V.D. Di Maio, Elsevier Urban & Partner, 2020 r. 3.Aktualnie obowiązujące akty prawne dotyczące zasad wykonywania zawodu lekarza, prowadzenia dokumentacji medycznej, stwierdzania zgonu, orzecznictwa lekarskiego, fragmenty Kodeksu Karnego- szczególnie rozdz. XIX dot. przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu- akty prawne dostępne są na https://isap.sej.gov.pl
	uzupełniająca	1. „Sekcja zwłok. Podręcznik Shearera", J. C. Weber, PZWL, 2024 r. 2. „Medycyna sądowa" tom 1- Tanatologia i traumatologia sądowa, red. G. Teresiński, PZWL, 2019 r. 3. „Medycyna sądowa" tom 2 – Diagnostyka sądowa, red. G. Teresiński, PZWL, 2020r. 4. „Medycyna sądowa" tom 3 –Opiniowanie i kliniczna medycyna sądowa, red. G. Teresiński, PZWL, 2021 r.

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1. Cele przedmiotu *(z uwzględnieniem formy zajęć)*

Wykłady

C1- Zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami z zakresu tanatologii sądowo-lekarskiej (rodzaje i przyczyny śmierci, patomechanizm śmierci, samoistne przeobrażenia utrwalające zwłoki, gnicie zwłok, zeszkieletowanie).

C2 – Zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami z zakresu traumatologii sądowo-lekarskiej (rodzaje obrażeń, mechanizmy ich powstawania, rodzaje narzędzi, rekonstrukcje wypadków drogowych i innych zdarzeń losowych ze skutkiem śmiertelnym lub z obrażeniami ciała).

C3- Zapoznanie studentów w zasadami diagnostyki sądowo- lekarskiej i opiniowania w przypadkach dot. zwłok trudnych do zidentyfikowania.

C4- Uwrażliwienie studentów na tematykę przemocy wobec dzieci.

C5- Zaprezentowanie zasad sporządzania opinii w charakterze biegłego w sprawach karnych.

Ćwiczenia

C1- Przedstawienie obowiązków prawnych lekarza w zakresie stwierdzenia zgonu, sekcji zwłok.

C2 – Zapoznanie studentów z zasadami diagnostyki sądowo- lekarskiej i opiniowania w przypadkach dot. Rekonstrukcji okoliczności wypadku drogowego i innych zdarzeń losowych ze skutkiem śmiertelnym lub z obrażeniami ciała.
C3 – Przedstawienie podstaw prawnych i zasad postępowania lekarza podczas oględzin zwłok na miejscu ich ujawnienia oraz sądowo –lekarskiego badania zwłok.
C4- Omówienie zasad pobierania materiału do badań toksykologicznych i hemogenetycznych.
C5- Zaznajomienie studentów z regulacjami prawnymi dot. przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz dot. przerywania ciąży.
Ćwiczenia praktyczne
C1- Przygotowanie studentów do zastosowania techniki sekcyjnej oraz przeprowadzania sądowo – lekarskich sekcji zwłok.
C2- Uwrażliwienie studentów na rodzaje badań sądowo – lekarskich osób żywych oraz na zasady sporządzania dokumentacji tych badań.
C3- Uwrażliwienie studentów na tzw. błędy medyczne, ich najczęstsze przyczyny oraz zasady opiniowania w takich przypadkach.
C4 – Przygotowanie studentów do stosowania zasad tajemnicy lekarskiej, odpowiedzialności karnej, cywilnej i zawodowej lekarza**.**

4.2. **Treści programowe** ***(z uwzględnieniem formy zajęć)***

Wykłady:

1. Medycyna sądowa jako nauka interdyscyplinarna. Tanatologia sądowo-lekarska. Sądowo-lekarska sekcja zwłok ludzkich.
2. Traumatologia sądowo-lekarska. Obrażenie ciała a uraz. Rodzaje ran i innych obrażeń ciała.
3. Śmierć gwałtowna vs nagła. Rodzaje śmierci gwałtownej: uduszenie gwałtowne, działanie prądu, wysokiej, niskiej temperatury, energii promienistej. Zabójstwo, samobójstwo, „nieszczęśliwy" wypadek.
4. Zwłoki nieznane. Identyfikacja szczątków ludzkich. Rozkawałkowanie zwłok. Dzieciobójstwo. Zespół dziecka maltretowanego, przemoc w rodzinie.
5. Orzecznictwo sądowo-lekarskie w sprawach karnych i cywilnych. Zdolność do odbywania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania.

Ćwiczenia:

1. Sądowo-lekarskie sekcje zwłok. Zgon – uregulowania prawne w Polsce. Wypadki drogowe. Postrzały i wybuchy. Kazuistyka przypadków.
2. Oględziny zwłok w miejscu ich znalezienia. Rodzaje śladów biologicznych. Zabezpieczanie śladów. Identyfikacja rodzaju śladów – możliwości laboratoryjne. Identyfikacja grupowa i indywidualna śladów. Kazuistyka przypadków.
3. Podstawy toksykologii sądowo-lekarskiej. Alkohol etylowy. Trucizny i inne substancje odurzające. Uregulowania prawne dotyczące etanolu i środków odurzających. Kazuistyka przypadków.
4. Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. Zachowania seksualne a odpowiedzialność karna. Przerywanie ciąży.

Ćwiczenia e-learning:

1. Kazuistyka przypadków orzeczniczo – opiniodawczych.

Ćwiczenia praktyczne:

1. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu. Kwalifikacja karna skutków obrażeń ciała (art.156,157,217kk). Kazuistyka przypadków. Błąd medyczny. Opiniodawstwo sądowo-lekarskie w sprawach cywilnych. Ustalenie uszczerbków na zdrowiu. Elementy lekarskie w ustalaniu zakresu odszkodowania. Kazuistyka przypadków.
2. Sądowo-lekarska sekcja zwłok – pokaz sekcyjny (w miarę możliwości – w zależności od zlecenia sekcji zwłok przez Prokuraturę).

4.3. Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	**Student, który zaliczył przedmiot**	**Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się**
w zakresie **WIEDZY**:		
W01	Opisuje pojęcie śmierci gwałtownej i nagłego zgonu, a także różnicę między pojęciami urazu a obrażenia;	G.W12.
W02	Rozpoznaje podstawy prawne i zasady postępowania lekarza podczas oględzin zwłok na miejscu ich ujawnienia oraz sądowo-lekarskiego badania zwłok;	G.W13.
W03	Nazywa zasady diagnostyki sądowo-lekarskiej i opiniowania w przypadkach dotyczących dzieciobójstwa i rekonstrukcji okoliczności wypadku drogowego;	G.W14.
W04	Rozpoznaje zasady sporządzania opinii w charakterze biegłego w sprawach karnych;	G.W15
W05	Rozpoznaje zasady opiniowania sądowo-lekarskiego dotyczące: zdolności do udziału w czynnościach procesowych, skutku biologicznego oraz uszczerbku na zdrowiu;	G.W16.
W06	Opisuje pojęcie błędu medycznego, najczęstsze przyczyny błędów medycznych i zasady opiniowania w takich przypadkach;	G.W17.
W07	Rozpoznaje zasady pobierania materiału do badań toksykologicznych i hemogenetycznych.	G.W18.

w zakresie **UMIEJĘTNOŚCI**:		
U01	wyjaśnia osobom korzystającym ze świadczeń medycznych ich podstawowe uprawnienia oraz podstawy prawne udzielania tych świadczeń;	G.U5.
U02	sporządza zaświadczenia lekarskie na potrzeby pacjentów, ich rodzin i innych podmiotów;	G.U6.
U03	rozpoznaje podczas badania dziecka zachowania i objawy wskazujące na możliwość wystąpienia przemocy wobec dziecka;	G.U7.

w zakresie **KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH**:		
K01	Jest świadomy nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych;	H.S1
K02	Jest wrażliwy na kierowanie się dobrem pacjenta;	H.S2
K03	Jest gotów do przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta;	H.S3
K04	Jest chętny podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby;	H.S4
K05	Jest świadomy dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;	H.S5
K06	Jest chętny do propagowania zachowań prozdrowotnych;	H.S6
K07	Wykazuje aktywność w korzystaniu z obiektywnych źródeł informacji;	H.S7
K08	Jest otwarty na formułowanie wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji;	H.S8
K09	Jest wrażliwy na wdrażanie zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;	H.S9
K10	Jest otwarty na formułowanie opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej;	H.S10
K11	Jest świadomy przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób.	H.S11

U04	pobierać krew do badań toksykologicznych i zabezpieczać materiał do badań hemogenetycznych.	G.U9.

4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się

Efekty przedmiotowe *(symbol)*	**Sposób weryfikacji (+/-)**																					
	Egzamin pisemny*			**Kolokwium ***			**Projekt***			**Aktywność na zajęciach***			**Praca własna***			**Praca w grupie***			**Inne *(jakie?)** Obserwacja**		
	Forma zajęć			***Forma zajęć***			***Forma zajęć***			***Forma zajęć***			***Forma zajęć***			***Forma zajęć***			***Forma zajęć***		
	W	*C*	*...*	*W*	*C*	*...*	*W*	*C*	*...*	*W*	*C*	*...*	*W*	*C*	*...*	*W*	*C*	*...*	*W*	*C*	*C P*
W01	+	+																			
W02	+	+																			
W03	+	+																			
W04	+	+																			
W05	+	+																			
W06	+	+																			
W07	+	+																			
U01	+	+																			
U02	+	+																			
U03	+	+																			
U04	+	+																			

K01-K11																		+	+

niepotrzebne usunąć

4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się		
Forma zajęć	**Ocena**	**Kryterium oceny**
wykład (W)	**3**	61-68% z testu jednokrotnego wyboru (60 pytań; 5 wariantów odpowiedzi na każde pytanie)
	3,5	69-76% jw.
	4	77-84% jw.
	4,5	85-92% jw.
	5	93-100% jw.
ćwiczenia (C)*	**3**	Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi chaotyczne, konieczne pytania naprowadzające.
	3,5	Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi usystematyzowane, wymaga pomocy nauczyciela.
	4	Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi usystematyzowane, samodzielne. Rozwiązywanie problemów w sytuacjach typowych.
	4,5	Zakres prezentowanej wiedzy wykracza poza poziom podstawowy w oparciu o podane piśmiennictwo uzupełniające. Rozwiązywanie problemów w sytuacjach nowych i złożonych.
	5	Zakres prezentowanej wiedzy wykracza poza poziom podstawowy w oparciu o samodzielnie zdobyte naukowe źródła informacji.
Ćwiczenia praktyczne (CP)	**3**	Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi chaotyczne, konieczne pytania naprowadzające.
	3,5	Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi usystematyzowane, wymaga pomocy nauczyciela.
	4	Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi usystematyzowane, samodzielne. Rozwiązywanie problemów w sytuacjach typowych.
	4,5	Zakres prezentowanej wiedzy wykracza poza poziom podstawowy w oparciu o podane piśmiennictwo uzupełniające. Rozwiązywanie problemów w sytuacjach nowych i złożonych.
	5	Zakres prezentowanej wiedzy wykracza poza poziom podstawowy w oparciu o samodzielnie zdobyte naukowe źródła informacji.

5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	**Obciążenie studenta**	
	Studia stacjonarne	**Studia niestacjonarne**
LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/	***40***	***40***
*Udział w wykładach**	20	20
*Udział w ćwiczeniach, konwersatoriach, laboratoriach**	17	17
*Udział w egzaminie/kolokwium zaliczeniowym**		
Inne (jakie?) ćwiczenia e-learning*	3	3
SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/	***10***	***10***
*Przygotowanie do wykładu**	5	5
*Przygotowanie do ćwiczeń, konwersatorium, laboratorium**	5	5
*Przygotowanie do egzaminu/kolokwium**		
*Zebranie materiałów do projektu, kwerenda internetowa**		
*Opracowanie prezentacji multimedialnej**		
*Inne (należy wskazać jakie? np. e-learning)**		
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	***50***	***50***
PUNKTY ECTS za przedmiot	**2**	**2**

Przyjmuję do realizacji *(data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku ak.)*

……